

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Jugosl. soc. dem. stranka
sklicuje
v nedeljo, dne 8. dec. 1918
ljudske shode
z dnevnem redom:

Jugoslov. država in delavstvo.

Shodi se vrše v naslednjih krajih:

Brežice: ob 3. popoldne v »Narodnem domu«, poroča s. Petajan;

Dobrava: ob 3. popoldne v hotelu »pri Zajcu«, poročata ss. Prepeluh in dr. Korun;

Javornik: ob 10. dopoldne pri »Žumru« poročata ss. Prepeluh in dr. Korun.

Kočevje: podrobnosti se objavijo.

Kranj: ob 9. dopoldne v gostilni »Fider«, poroča sodr. Zore;

Ormož: kraj in ura se določi, poroča s. Kopač;

Ptuj: v soboto 7. t. m. ob 7. zvečer, poroča s. Kopač;

Radeče: ob 11. dopoldne, poroča s. Lemež;

Rajhenburg: ob 9. dopoldne v gost. g. Leskovška, poroča s. Petajan;

Vevče: ob 3. popoldne v gostilni pri »Francetu« poroča sodr. Komur.

Vrhovo: ob pol 3. popoldne, poroča s. Lemež.

Vse druge kraje in organizacije, ki žele prideti sliode, naj nas pravočasno obveste, da določimo čas zborovanja in poročevalce. Vsa naznanila sprejema tajništvo, uprava »Napreja« v Ljubljani.

Spomenica Narodnega vječa regentu.

Zagreb, 2. decembra. (Lj. k. u.) Snoči ob 8. zvečer je bila sprejeta delegacija Narodnega vječa SHS, ki se je mudila v Belgradu, da izvede ujedinjenje s kraljevino Srbijo in Črno goro, od prestolonaslednika in regenta Aleksandra v posebni slavnostni avdijenci, kateri so prisostvovali tudi srbski ministri Stojan Protič, Ljuba Jovanović ter vojvoda Mišić. V imenu delegacije je pozdravil prestolonaslednika Narodnega Vječa dr. Pavelič in prebral adreso, ki jo je sestavilo Narodno vječe, s katero se definitivno in za vedno proglaša polno državno ujedinjenje s kraljevinama Srbijo in Črno goro v provizorično državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, pod vladu dinastije Karagjorgjević. Adresa se glasi:

Vaša kraljeva visokost! Čutimo se srečni, da moramo pozdraviti Vašo kraljevo visokost v imenu Narodnega vječa Slovencev, Hrvatov in Srbov v prestolnici osvobojene Srbije kot vrhovnega poveljnika zmagonske narodne vojske, ki je v skupnem boju z vojskami močnih zaveznikov ustvarila pogoje za uresničenje ogromnega za narodno ujedinjenje Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so, prožeti z idejo narodnega edinstva, izvedli na teritorju bivše avstro-ogrške monarhije državni preobrat in začasno ustanovili neodvisno narodno državo.

Opirajoč se na veliko načelo demokracije, ki zahteva, naj vsak narod sam odloča o svoji usodi, so izjavili že v objavi Narodnega vječa z dne 19. oktobra, da želijo in hočejo, da se ujedinijo v enotno narodno državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki bi obsegala ves sklopjeni etnografski teritorij Jugoslovanov. Da se ta meja udejstvi, je sklenilo Narodno vječe v svoji seji dne 24. novembra, da se proglaši ujedinjenje države Slovencev, Hrvatov in Srbov s Srbijo in Črno goro v eno edinstveno državo ter je izbralo svoje odposlanstvo, ki stopa danes pred Vašo kraljevo visokost, da Vam sporoči ta

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljanje v Ljubljani, Franciškanska ulica štev. 6, 1 nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42—, za pol leta K 21—, za četrti leta K 10·50, za mesec K 3·50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Izserati: Knostopna petit vrstica 30 v; pogojen prostor K 1—; razglaši in poslane vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list se poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

sklep Narodnega vječa uradno in v svečani obliki. Sklep Narodnega vječa je ta, da naj vrši vladarsko oblast na vsem teritoriju sedaj enotne države Slovencev, Hrvatov in Srbov Njegovo Veličanstvo kralj Peter, oziroma v njegovem imenu regent Vaša kraljeva Visokost. Sporazumno z vladom Vaše kraljeve visokosti in predstojnikom vseh narodnih strank v Srbiji in Črni gori naj se ustvari enotna parlamentarna vlada. Vaša visokost! Želja Narodnega vječa je, da se sestavi provizorična vlada v sporazumu med Narodnim vječem in predstavitevji naroda kraljevine Srbije, in da se določi odgovornost državne vlade v smislu modernih parlamentarnih načel temu narodnemu predstavninstvu, katera bi morala ostati zbrana, dokler se ne sestane konstituanta, da pride na ta način princip ustavnosti in parlamentarne odgovornosti vlade do popolnega izraza. Iz istega razloga naj bi ostali v veljavi pod kontrolo državne vlade dosedanji avtonomi administrativni organi, ki pa morajo biti za svoje uradovanje tudi odgovorni predstavninstvu. V tem prehodnem času bi bilo po našem mnenju tudi potrebno, da se ustvarijo pogoji za končno organizacijo naše edinstvene države. Naša državna vlada bi imela za to poseben nalog, da pripravi konstituanto in naj bi bila v smislu pridloženega predloga Narodnega vječa voljena po načelih splošne, enake, direktne, tajne in proporcionalne volilne pravice, ki naj bi se sestala najpozneje šest mesecev po sklenitvi miru. V tem istoričnem času, ko stopamo pred Vašo kraljevsko visokost kot predstavniki naroda in vsega teritorija južnih Slovanov v bivši avstro-ogrški monarhiji, smo globoko izaloščeni, ker moramo konstatirati, da so veliki in dragoceni deli našega narodnega ozemlja okupirani po četah kraljevine Italije, čeprav je ta zaveznica ententnih držav in čeprav želimo živeti z njim v dobrih in prijateljskih odnosačih. Nismo pa pripravljeni, priznati opravičenost kakršnegakoli dogovora, pa tudi londonskega pakta ne, po katerem bi bili prisiljeni v nasprotju z narodnim načelom in principom samoodločbe, da odstopimo del našega naroda tuji državi. Posebno opozarjam Vašo kraljevo visokost, da italijanska okupacijska uprava krši meje in pooblastila, ki so jih dana v pogojih premirja z glavnim poveljništvom bivše avstro-ogrške vojske, že potem, ko je bil ta teritorij proglašen za neodvisen in integralni del države Slovencev, Hrvatov in Srbov, o čemur bomo predložili državi Vaše kraljeve visokosti vse potrebne dokaze. S polnim prepričanjem pa dajemo izraza svoji nadi, da se bo Vaša kraljeva visokost skupno s celim našim narodom zavzela, da se definitivne meje naše države urede tako, da bodo v skladu z našimi etnografskimi mejami in z načelom narodne samoodločbe, proklamirane od predsednika Zedinjenih držav ameriških Wilsona in od vseh držav sporazuma. Naj živi Njegovo Veličanstvo kralj Peter, naj živi Vaše kraljeva visokost, naj živi ves naš ujedinjeni srsko-hrvaški-slovenski narod, naj živi svobodna ujedinjena Jugoslavija!

Odgovor regenta.

V naslednjem bistvene točke odgovora, ki ga je podal srbski regent Aleksander na spomenico Narodnega vječa:

Gospodje odposlanci! Vaš prihod v imenu Narodnega vječa SHS, dostojnega predstavitelja široke naše narodne misli in Vaše poročilo o njegovem zgodovinskem sklepu z dne 24. novembra, s katerim se proglaša narodno edinstvo celega naroda in vse naše mile mučene slavne domovine, me je napolnilo z veseljem. Priznavajoč to poročilo sem prepričan, da se tem činom izpolnjujem svojo vladarsko dolžnost. V imenu Njegovega Veličanstva kralja Petra I. proglašam ujedinjenje Srbije z deželami neodvisne države SHS v enoto kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ta veliki zgodovinski čin bodi najboljša nagrada Vašim naporom in najboljša nagrada vseh Vaših tovarišev v Narodnem vječu. S smelim preveratom ste vrgli raz sebe tuji jar, z visoko razvito narodno zavestjo ter velikimi žrtvami, ki so jih pretrpeli vsi deli naroda.

V smislu vseh želja in ozirov, katere ste mi blagovolili razložiti in s katerim se jaz in moja vlada popolnoma strinjam, bo vlada takoj ukrenila, da se čim prej uresniči vse ono, kar ste želeli glede začasne in

prehodne dobe do sestanka in kraja delovanja velike ustavodajalne skupščine.

Jaz hočem biti kralj samo svobodnim državljanom države Slovencev, Hrvatov in Srbov, ostati hočem vedno zvest ustavnim, parlamentarnim in široko demokratskim načelom, zasnovanim na splošni volilni pravici. Radi tega bom prosil Vašega sodelovanja pri poslih vlade, ki bo predstavljala vso zedinjeno očetnjavo in bo ta vlada v stalni zvezi najprej z Vami, potem z Narodnim zastopstvom, s katerim bo delovala in mu bo odgovorna.

Z njim in celim narodom hoče vlada imeti kot prvo nalog, da se pobriga, da se meje naše države ujemajo z etnografskimi mejami celotnega našega naroda. Obenem z Vami imam to pravico in nadjem se, da se bodo naši veliki prijatelji pridružili tej pravici, ker odgovarja načelom, katera so sami proglašili in za katere so prelli toliko krvi.

Istotako se nadjem, da bo tem ozirom dala izraza tudi s svojimi odločitvami sama kraljevina Italija, ki se ima za svoj postanek zahvaliti istim načelom, ki so jih tako sijajno tolmačili s perešom in delom njeni veliki sinovi prošlega stoletja.

Svobodno smemo povedati, da se v spoštovanju vseh načel in ozirov na prijateljstvo italijanski narod ne bo mogel več držati londonskega dogovora, ki je bil podpisani brez nas in katerega nismo nikdar priznali in ki je bil podpisani v času, ko se še ni mislilo na razpad Avstro-Ogrske, in so zato mnogi nekdanji obziri postali brezpredmetni.

V tem in tudi v vsem drugem, bratje, upam, da bo nas narod za vedno ostal složen in močan, da bo v novo življenje šel vedrega in ponosnega čela, vreden sreče, ki ga čaka. Živel narod slovenski, hrvatski, srbski! Naj bude za vse čase srečno in slavno naše kraljestvo Slovencev, Hrvatov in Srbov!

Stanovanjska beda.

Stanovanjska beda v Ljubljani je dosegljala svoj vrhunc: Na stotine rodbin nima stanovanj, na stotine posameznikov je brez sob! Čakali smo dan na dan odredb Narodne vlade, ki naj stanovanjsko vprašanje za silo razrešijo, a čakamo, kakor se vidi, zaman.

Avtstrijski Šimel še ni umrl, dobil je samo belo-modro-rdeče pobarvano kožo!

Nova, obljudljena nam naredba glede rekvizicije stanovanj, rompa namreč od enega povrjeništva do drugega, pogovarjajo se o rešitvi tega vprašanja magistrat in vlada — a naredbe ni, pa je ni! Vse gre lepo počasi — mislimo da v prvi vrsti zato, ker so gospodje pri vladni že v dobrih stanovanjih! Njim se ne mudi!

Med tem pa narašča nezadovoljnost med ljudstvom od dne do dne bolj. In nezadovoljni niso samo delavci, »boljševiki«, reveži uradniki, nezadovoljni so tudi tisti, ki so prišli sedaj do prepričanja, da jim celo d.e.n.a.r ne pomaga do stanovanja!

Pri vsem tem pa je najzanimivejše to, da stanovanj v Ljubljani sicer ni ravno preveč, a da jih je vendar toliko, da bi vsak lahko dobil zasilno stanovanje, ako bi izšla nemudoma stroga tozadenva naredba, ki bi jo pa seveda moral magistrat tudi energično izvesti.

V eni zadnjih številk «Napreja» smo poročali o apartmajih nekega polkovnika Kleinschrota. Pa to ni jedini slučaj te vrste v Ljubljani. Cela vrsta stanovanj je v Ljubljani zaprtih, nahče ne stanuje v njih, njih najemniki so oficirji, ki imajo tam spravljeno »rekvirirano« blago.

Poznamo v Ljubljani rodbine, ki štejejo po 2, 3, kvečjemu 4 glave, pa imajo po 6, 8, celo deset sob na razpolago. Cele vile stoje prazne!

To so škandalozne razmere!

In če je Narodna vlada za povrjeništvo za obrambo v petih minutah rekvirirala cel kazino, mislimo, da bi tudi naredbo o rekviziciji stanovanj že bila v 3 tednih lahko skovala!

Dunaj, Gradec, Trst, povsod je pomanjkanje stanovanj in povsod se je v tem pogledu že kaj ukrenilo.

Opozorjamo vlado tudi na okolnost, da živi v Ljubljani še vse polno podanikov tujih držav, rodbin uradnikov, ki so pri tujih državah uslužbeni, beguncev itd., ki so srečni posestniki navadno celo lepih stanovanj, med tem ko nastavljeni lastne vlade nimajo stanovanj, tako, da niti v Ljubljani svoje službe opravljati ne morejo.

Na vse te okolnosti se mora vlada pri izdaji nove stanovanjske odredbe ozirati.

Zahtevamo med drugim najmanj:

1. Da dobi mestni magistrat pravico, da pregleda vsa ljubljanska stanovanja in da zaseže vsa stanovanja, oziroma sobe, v katerih nihče ne stanuje ter od že zasedenih stanovanj toliko sob, kolikor jih dosedanji posestnik neobhodno ne rabi. Večjega stanovanja kakor po eno sobo na odraslega in po eno sobo na 2 otroka nihče ne rabi.

2. To rekvizicijo naj izvrši rekvizicijske komisije, v katerih naj bodo zastopani tudi ljudje, ki stanovanja iščejo.

3. Do zaseženih stanovanj, oziroma sob imajo pravico edinolej javni nastavljeni in tisti, ki so navezani na zasluge v Ljubljani.

4. Podaniki tujih držav, ki niso v Ljubljani uslužbeni in njih obitelji, morajo v 14. dneh Ljubljano zapustiti.

Umetno je, da so ti predlogi le en del tega, kar naj naredba določa — preobširno pa bi bil naštrevati vse, kar vlada še lahko odredi, da olajša stanovanjsko bedo!

Pismo iz Trsta.

Trst, 29. novembra.

V Trstu je življenje normalno. Navdušenje, ki je trajalo prve tedne po laški okupaciji, se je poleglo, zlasti ko se niso izpolnile italijanske oblube, da bo v Trstu v kratkem vse polno živil. Trst je dobil zadnje tedne precej izpremenjeno lice, v luki je pričelo zopet po dolgem mrtvili živahnejše življenje, ulice so polne avtomobilov, prehranjevalne razmere se le pologoma boljšajo. Italijanski živelj se je v mestu na široko in bohotno razpasel, Slovenci so moralni utihnuti, »Edinost« izhaja v le majhni obliki ter je navadno — zaplenjena. Italijani se vobče obnašajo kot zmagovalci — aneksionisti.

Trst je trpel, lahko trdim, izmed vseh drugih vsled vojne prizadetih mest, pač najbolj. Hangerji so stali, delo v pristanišču je počivalo, in prej tako živahno gibanje v mestu je zamrlo. Skladišča so prazna, plovba po morju komaj životari. Vsaj pa tudi ladij ni dovelj na razpolago, s katerimi bi se mogel otvoriti povoljen, zadosten pomorski promet. Sedaj grade tržaške ladjedelnice dvajset novih ladij in enajst jih bo že v kratkem dograjenih.

Dne 26. novembra je bila ustanovljena tu nova italijanska strokovna organizacija, ki se imenuje: »Socialno-demokratična julijnska kooperativna (konsumna) organizacija«. Ta na novo ustanovljena organizacija bo prodajala občinstvu blago, in sicer po načinu italijanskih kooperativnih organizacij v kraljevini.

Prebivalstvo siromašnih tržaških slojev živi skrajno slabo. Cene živilom so še vedno tako visoke, da jih navadni delavec ne more plačevati. Italijanski kralj pač hoče postati v Trstu popularen; daroval je za tržaške siromaške 50.000 kron.

»Lavoratore« je prinesel v eni zadnjih številk zanimiv članek, v katerem pojasnjuje Romain Rolland, po vsem svetu znani, nevtralni politik, svoje nazore o boljševizmu. Nikjer na svetu nimajo ljudje pravega pojma o tej socialistični struti na Ruskem. Odtod tudi toliko zasmovanja in strahu pred »strašnim« boljševizmom. Ako kdo kaj ukrade, je — boljševik, ako kdo koga ubije, je — boljševik, ko so razburjeni ljudje potolkli pri trgovcih nekaj izložbenih oken, so jih že zmerjali za — boljševike.

Italijanska socialno-demokratična stranka v Trstu je sklenila dne 21. novembra na posebni skupščini, da se pridružuje soglasno skupni italijanski socialistični stranki. Na skupščini se je zavzemal za to združitev v daljšem izvajaju tudi sodrug Pittoni, v debati pa so govorili sodrugi Tantar, Černivec, Passigli, Jurica in Giacomini. Skupščina je sprejela resolucijo, v kateri italijanski socialisti v Trstu izjavljajo, da pozdravljajo osvoboditev neodrešenih Italijanov, da so se v stari avstroogrski državi vedno borili za svoja načela v smislu mednarodnih socialističnih konferenc, in da se hočejo strniti z italijansko socialno-demokratično stranko v kraljevini v eno stranko.

Italijanska socialistična stranka je torej že priglasila svoj vstop v splošno socialistično stranko v Italiji. Njej je sledila koj tržaška strokovna komisija, ki je včeraj (28. XI. 1918) sklenila prijaviti svoj vstop v »Splošno delavsko konfederacijo« v Rimu. Strokovna komisija je pozvala obenem vse strokovne organizacije, naj slede njenemu zgledu. Ne bi bilo nič napako, ako bi se sestali slovenski strokovno organizirani delavci na sestanek in tam sklenili stališče, ki naj ga zavzamejo z ozirom na ta novi položaj. Pravim, da je to potrebno, da ne bo kasneje nepotrebnih rekriminacij proti posameznikom. Sicer bomo imeli o tem še priliko govoriti in morda vam kaj kmalu sporočim to zadevno moje mnenje.

V Trstu imamo precejšnje vznemirjenje glede valute. Včeraj je izdal vrhovni vodja italijanskih cet, general Diaz, naznanih, ki regulira, da ostane v veljavi še avstrijska valuta na način, da znaša vrednost avstrijske krone 40 (štirideset) stotink italijanske lire. Za mnoge je to naravnost polom. In ker je bila vrednost krone še v poslednjih dneh vendarle precej večja, je ta zvalutacija krone ogromna škoda za nižje ljudstvo, ker bodo cene živilam zaradi tega zelo poskočile. In res so bile cene že danes višje od včerašnjih.

Mimo nas prihaja ogromno vojaštva, trena in drugih militarističnih strojev. Tako, da je podoben Trst bolj kasarni nego trgovskemu meštu. Bo pač res, da je vojna končana. Pri nas se tega še ne čuti in sicer ne v nobenem oziru. V kraljevskem italijanskem časopisu se vrši bogata in živa polemika glede od Italije sedaj okupiranih krajev. Le nove vojne ne. Le ne zopetne vojne. Saj je bilo dovolj žrtev zradi razmer, ki jih nil judstvo ustvarilo, radi umetno ustvarjenih preprirov med narodi in radi ideologije, ki so imele in imajo večjo ali manjšo pravico do življenja. Prihodnjič vas bom obvestil bolj na drobno o polemiki in o sedanjem duševnem položaju ljudstva v kraljestvu. Za danes mi bodite zdravi.

Politični pregled.

Da, jasnost! Tega momenta ne smemo, res ne smemo prezreti, zakaj prav na tajno diplomacijo zvrčamo tudi izbruh in dolgotrajnost svetovne vojne. Ne novim državljanom vobče, ne delavstvu, ne kmetom, ne takozvanim srednjim stanovom ne more biti vseeno, kako bo v bodoči državi. Važne so politične razmere, ki jih nameravajo uvesti v Jugoslaviji, važna so pa tudi gospodarska vprašanja, socialna vprašanjā, o katerih se je deloma razvila razprava le v našem časopisu, dokim drugi časopisi, izvzemši nekaj klerikalnih, molče kot grob. Kdor izpregovori le besedo o teh vprašanjih, vsak jo dobi z loparjem po glavi. Ta politična metoda je napako. Socialni demokrati zahtevamo jasnosti, zahtevamo pa tudi javno razpravo o tem, kar se hoče napraviti. Slepomišenja je dovolj. V demokratični dobi treba razpravljati o ustroju bodočih razmer, ker narodi to zahtevajo in imajo pravico to zahtevati. Politika pod klobukom je bila nekdaj dobra, ko se ljudstvo ni bri glo za svojo usodo, danes pa hoče ljudstvo soodločevati.

Dr. Korošec se je vrnil. Dr. Korošec se je vrnil v domovino. Kurir Rudolf Giunio je napovedal njegov prihod. Včeraj, popoldne je telefoniral dr. Korošec iz Podrožice, da se vrača. Vlak je odšel iz Jesenic ob 3. uri 50 minut popoldne. Ob 5. uri 40 minut je posebni vlak prispel na južni kolodvor v Ljubljano. Dr. Korošca je pozdravil v imenu Narodne vlade SHS v Ljubljani predsednik Josip Pogačnik. Nato se je dr. Korošec v avtomobilu odpeljal med živo-klici v dvorec, kjer se je vršila seja Narodne vlade in kjer je dr. Korošec poročal o svojem delovanju v Švici in Franciji. Z dr. Korošcem se je pripeljal tudi dr. Žerjav.

Dr. Korošec o naših mejah. V seji Narodne vlade je izjavil dr. Korošec med drugim, da se je glede ustanovitve enotne države SHS ugotovilo soglasno naziranje vseh činiteljev, da je treba čimprej organizirati enotno državo celokupnega naroda SHS, zato da nastopamo proti inozemstvu popolnoma edini. Naš položaj glede severne meje je kar najugodnejši in je popolna izpolnitev naših narodnih zahtev zagotovljena. Gledate zapadno mejo stvar še ni rešena in je potrebno, da nastopi cel naš narod z vsem primernim podstarkom in z vsemi sredstvi za rešitev tega vprašanja v smislu višokih idej Wilsonovih.

Mestni zastop v Ptiju razpuščen. Včeraj ob 2. uri popoldne je pred zbranimi zastopniki mestnega urada ptujskega v imenu Narodne vlade SHS vodja okrajnega glavarstva v Ptiju dr. O. Pirkmajer razpustil mestni zastop ptujski ter imenoval za gerenta odvetnika dr. Jurtelo. V imenu mestnega zastopa je župan Steudte protestiral proti temu odloku in prečital protest, v katerem izjavlja, da se voda le sili. Nato je zastopnik Narodne vlade, vodja okrajnega glavarstva izjavil, da ima nalog, eventuelno tudi s silo udejstvitt

vladne ukrepe. Po tej izjavi je župan Steudte predal posle gerentu dr. Jurteli.

Pašić in drugi člani Jugoslovanskega odbora se vračajo preko Krfa v domovino.

Socialno-demokratična stranka v Srbiji je zopet pričela delovati. Socialno-demokratična stranka in delavske strokovne organizacije so zopet pričele z delom. Pod okupacijsko vlado je bilo delovanje strokovnih organizacij ukinjeno in strankino delo čisto onemogočeno. Imetje strok organizacij je bila zaplenila srbska vojaška uprava in jim ga je sedaj vrnila. Srbska socialistična stranka v novi Pašičevi vladi ni zastopana.

Clemenceau v Londonu. Francoski ministrski predsednik Clemenceau je odpotoval v London, da konferira z angleškim ministrskim predsednikom Llyodom Georgeom in drugimi člani angleške vlade. Z njim so prišli tudi Orlando, Sonnino, lord Derby in maršal Foch. Posvetovali se bodo o mirovnih pogajanjih.

Nova angleško-francoska zveza? Po listu »Vossische Zeitung« poroča »L'Homme Libre« o novi angleško-francoski zvezi. Ta vest zbuja pri francoskih socialistih nezadovoljnost. »Populaire« vprašuje, kake cilje zasleduje ta pogodba in kako se strinja z Wilsonovimi izjavami. Narod ima pravico, da se mu to pojasni. Tudi pariški zastopnik lista »Basler Nachrichten« poroča, da bo francosko-angleška zveza važen činitelj za mednarodno politiko.

Ameriške čete se iz Evrope vračajo domov. Iz Washingtona poročajo, da je general March izjavil, da bo Amerika odpoklicala v mesecu decembru iz Evrope 175.000 mož. Sodijo, da bo pozneje mogoče prepeljati nazaj v Ameriko mesečno 300.000 mož. V kratkem bo v Zedinjenih državah odpuščenih 679.000 mož.

Dnevne vesti.

Svarilo občinstvu. Ker se po železniških skladščih vrše tativne v vedno večjem obsegu, je izdano povelje, da tam nameščene srbske straže rabijo orožje proti vsakemu, ki bi se potikal od 6. zvečer do 7. zjutraj krog vagonov ali skladišč. Ob tem času je dohod vsakemu prepovedan. Občinstvo naj to v svrhu osebne varnosti uvažuje ter se po tem ravna. — Štacijsko polvijetvo SHS.

Pri poštnih uradilih Ljubljana 3, 4, 5 in 6 se za čas od 2. decembra 1918 do 31. marca 1919 v svrhu štedenja z razsvetljavo in kurivom določijo uradne ure ob delavnikih na čas od 8. ure zjutraj do 2. ure popoldne.

Volitev v višji šolski svet. Kot zastopnika Zaveze jugoslovanskega učiteljstva v višjem šolskem svetu sta postavljena kandidata: član Luka Jelenc, učitelj v Ljubljani; namestnik Engelbert Gangl, učitelj v Trstu. — Vsaka glasovnica mora imeti pečat šolskega vodstva. Učitelji (učiteljice) begunci in dopustniki volijo na bližnjem šolskem vodstvu. Ker so Italijani zasedli vse Primorsko in večino Notranjske, pride okrog 500 članov Zavezinega učiteljstva ob volilno pravico. Zato pa naj vsi drugi kompaktno volijo svoja kandidata!

Umrl je sodrug Franc Umnik, blagajnik kovinarske organizacije v Ljubljani. Pogreb bo danes ob 3. popoldne iz Ilirske ulice štev. 20.

Smo še vedno v Avstriji! Človek se nehote zmisli v to vprašanje, če sedi tu pri pisalni mizi in gleda pred seboj kopo anonimnih dopisov in ovadib, ki prihajo redno z vsako pošto na to polovljstvo. To je že gnušno. Polovljstvo izrecno izjavlja, da se ne bô oziralo niti na anonimne dopise, niti na ovadbe s fingiranimi imeni. Kdor ima povedati nekaj, kar je v korist domovini, naj stori odkrito. Danes si glejmo v oči s polnim imenom in točnim naslovom, sicer pa naj uporabi svoj čas za bolj pametne stvari. SHS štacijsko polovljstvo v Ljubljani.

Vsi okrožni in okrajni zdravnik na deželi celega II. vojnega okrožja (Kranjsko, Koroško, Štajersko in kar je Primorskega) ki so do sedaj bili v vojaški službi doma v zaledju ali na fronti, in so sedaj doma in ne opravljajo več vojaške službe, naj se nemudoma javijo polovljensku za narodno obrambo (zdravstveni referat), da dobijo veljavne odpustnice, sicer se jih smatra še za mobilizirane. (Ime, rojstno leto, kje so doslej služili, kje so nastavljeni sedaj).

Boroveljsko-Bistriško delavstvo je sprejelo na shodu dne 24. m. m. naslednjo utemeljeno resolucijo: »Boroveljsko (Bistriško) delavstvo prebiva v preporinem ozemlju Koroške in v skrbih za svojo bodočnost. Dočim so se napravili v republiki Nemške Avstrije socialno-politični ukrepi glede na neizogibno brezposelnost s tem, da se uvede skrbstvo za brezposelne, ki ga pa delavstvo v prepornih delih dežele ne bo deležno. Danes v nedeljo, dne 24. novembra 1918 zborujoč shod delavcev in delavk zahteva, da se jugoslovanska država sporazume z republiko Nemške Avstrije tako, da bo delavstvo deležno vsaj enake preskrbe, kakršna je dočlena za delavstvo v nepreporinem ozemlju dežele.«

V Ptiju gori vojaško oskrbovališče. »Savež gostilničarjev« v Zagrebu je na svoji zadnji seji sklenil, da se znižajo cene pečenim jestvinam za 2 kroni.

Grozilna pisma. Edo Fuchs in Agić, trgovca na Jurešičevi ulici v Zagrebu, sta prejela več grozilnih

pisem, v katerih ju neznani ljudje v imenu »zelenega kadra« pozivljajo, naj položita pri upravi »Novosti« pod določeno šifro veče zneske, sicer razstrele njune hiše. Redarstvu se je posrečilo prijeti krivca; sta Ivan Bezjak in Rudolf Svržnjak. Pisavi v pismih sta enaki njuni pisavi. Zlikovca so oddali sodišču.

— **Prehranjevalne razmere na Češkem se boljšajo.** Češkoslovaški prehranjevalni minister je izdal naredbo, da se zviša od 15. t. m. dalje dosedanja množina moke na 2100 gramov za osebo in teden.

— **Sladkorna industrija na Češkem.** Čehi hočejo na novo organizirati sladkorno industrijo. Doslej je bilo 92 odstotkov vseh avstrijskih sladkornih podjetij na Češkem, od teh jih je precej tudi na Slovaškem. Ustanovno zborovanje Zveze češkoslovaških sladaren se bo vršilo 27. t. m. Predvsem se bodo bavili z organizacijo izvoza.

— **Na Dunaju je včeraj pričel goreti arsenal;** ogenj je bil ob desetih dopoldne omejen. Srednji trakt in skoraj vse desno krilo, kjer je izbruhnil požar, sta izgubljena. Škoda znaša več milijonov kron. Kako je izbruhnil požar, je popolnoma neznano.

— **Sleparsko vojaških poveljstev** še sedaj ni prenehalo. Na Dunaju vlada veliko pomanjkanje papirja, pač pa ga prodajajo tam v verižni trgovini po 6 kron kilogram. Dognali so, da izvira ta papir iz vojnega tiskovnega urada in da ga sedaj prodaja pod roko neki stotnik navijalcem cen. In kakor se dela sedaj, se je delalo tudi med vojno. Še hujše, ker ni bilo kontrole.

— **Zadružno gibanje na Poljskem** se razvija v zadnjih časih tako dobro. Posebno se razvijajo v zadnjem času konsumna društva v omenjanja vredni gospodarski faktor. Sedaj se nahaja v Kongresni Poljski okroglo 2000 konsumnih društev. Zveza poljedelsko-gospodarskih zadrug je ustanovila za male gospodarske zadruge poseben urad, ki naj ustanavlja povsod, kjer so pogoji zadovoljni, manjša gospodarska društva. Gospodarske zadruge nameravajo oživiti poljsko zadružno gibanje, ki nj začne boj posebno proti prekupevalcem. Računajo pri tem na pomoč vlade in narodnih organizacij.

— **Španska bolezen v Budimpešti** se še vedno razširja, zato je odredil župan, da ostanejo šole zaprte še do 15. decembra. Tudi gledališča in zabavišča ostanejo zaprta.

— **Cenzura na Ogrskem** je popolnoma odpravljena. Le Francozi kontrolirajo pošto in brzojave v zmislu pogodb.

Nedeljski shodi.

Jesenice. V nedeljo dopoldne se je vršil takoj velik ljudski shod, ki mu je predsedoval s. Gabrijel. Velika gledališka dvorana, kakor tudi stranski prostori — vse je bilo natlačeno do zadnjega kotička. Zborovalcev se je cenilo na 1200 — 1500. Poročal je s. Prepeluh o temi »Jugoslovanska država in delavstvo«. Predvsem je ocenil pomen Trsta za našo državo in slovensko delavstvo posebej. Narodni in gospodarski interesi nas upravičujejo, da zahtevamo to »Naše okno v svet« za sebe in naše drugorodne sosedje. Govornik je razložil na to naš sedanj politični položaj, ki nas nujno sili, da zahtevamo takojšnjo državno ujedinjenje vseh treh plemen jugoslovenskega naroda. Zgolj v tem slučaju je mogoče da se bomo ubranili teženj kraljevske Italije, ki z neopravičenim zasedanjem slovenskih pokrajin tolaži in slepari svoje bedno ljudstvo. Prehajajoč na domače razmere se je govornik dotaknil agitacij za separatizem na eni in za monarhijo na drugi strani. Predvsem si moramo biti na jasnem, da streminimo za ujedinjenjem s srbskim narodom in da je torej vprašanje srbske dinastije zadeva srbskega naroda samega. Zato je agitacija z monarhijo, ki jo vodijo nekateri krogi neumestna in zavodljiva. Sicer pa moramo iskati jedra vsemu prepiru drugje. Poznamo republike, ki so ravno tako slabe, kot je bila bivša Avstro-ogrška monarhija. Slonela je na nasilstvu in lažnjivosti, naposlед je poginila na svojem lastnem gnojšču. Socialisti smo načelniki republikanci; ne moremo biti za drugačno državno tvorbo kot le za socialno republiko. Ločiti pa moramo med načelnimi in navideznimi republikanci. Ne steklenica, ki jo je govornik primerjal zunanj državni oblici, temveč njena vsebina, je za nas poglavitna; ali je v njej iskreče se vino ali je gnojnica. Ta vsebina pa je ustava, temeljni zakoni države. Nato se je govornik pečal s posameznimi modernimi ustavami in je prišel do sklepa, da mora biti ljudstvo le za takšno ustavo, ki mu priznava najširšo upravo. — Na to je govornik temeljito obdelal posamezne točke gospodarskega in socialnega programa slovenskega delavnega ljudstva, ki je obsežen v resoluciji, natisnjeni v »Napreju«. Zborovalci so pazno sledili govornikovim izvajanjem, o potrebnem preobratu v vsem našem domačem gospodarskem življenju ter o naloga bodoče socialne zakonodaje. Govornik je prečital na to resolucijo, ki je bila z velikanskim navdušenjem

sprejeta. Na koncu je govornik poudaril pomen in potrebo gospodarske, strokovne in politične organizacije. Nato je poročal s. Moretti o pogajanjih in razgovorih med deputacijo jesenškega delavstva in poverjenikom za javna dela inž. Remcem. Za njim je predsednik shoda kazal na važnost organizacije in na njegov predlog je shod z viharnim odobravanjem sklenil, da delavstvo ne bo odslej trpeло v svoji sredi nobenega neorganiziranca več. Tekom 14 dni mora biti ves jesenški okraj organiziran. Delavstvo je ta predlog odobruje pozdravilo, z vzklikom, da mora stopiti v organizacijo takoj vse delavstvo, vsi mojstri in tudi uradniki. Ta sklep se bo izvedel. Po sklepnih besedah s. Prepeluh se je lepo uspeli shod, ki se je vršil mirno in v največjem redu, zaključil. — Po shodu so ljudje trinoma priglašali svoj vstop v organizacijo, fantje in možje, mladi in starci.

Jesenice. V nedeljo popoldne se je vršil sestanek podružnice »Svoboda«. Sodrug Prepeluh je razložil pomen in važnost ljudskega izobraževalnega dela, na kar se je razdelilo posamezna opravila. Društvo si uredi svojo knjižnico, pevski zbor in pa zabavni odsek. »Svoboda« ima že danes veliko članstvo, še več ga bo pridobilo, ko začne delovati. Društvo bo prejelo tudi predavanja. Zlasti moški in ženski mladini je priporočati pristop k društvu, ki bo postal pri dobr volji znamenit člen v delavski izobraževalni organizaciji.

Škofja Loka. Shod, sklican na nedeljo dopoldne v gostilno pri »Prajerci«, je prav lepo uspel. Predsedoval je s. Mihelc, poročal pa sodr. Kocmure o dnevnem redu: Jugoslovanska država in delavstvo. Govornik se je obširno pečal z gospodarskim programom soc. dem. stranke in zahtevami delavstva, ki bo v njih nujno obravnavati v novi državi. Dotaknil se je tudi gonje, ki jo uprizorjajo v poslednjem času izvestni ljudje, češ, če se bomo zavzemali za republikansko obliko države, nas zna Srbija odbacniti. Resnica pa je ta, da je Srbija že pred vojno aspirirala na slovenske dežele, katere zahteve so obsežene tudi v krfskem paktu. Srbom je dosti na tem, da postanejo s priklopitvijo slovenskih in hrvatskih dežel močnejši. Za to nam podaja zgodovina zadnjih let dovelj dokazov. Nesmiselno je torej trditi, da prihaja vsled naše zahteve po kar najbolj demokratični oblik države eksistence Slovencev v nevarnosti. Kdo se zavzema za monarhično obliko pomaga indirektno italijanskemu imperializmu. Italijanskemu kralju pač ni vseeno, kakšne države ga bodo obkrožale, monarhične ali republikanske. Drugi govornik, s. Mihelc, se je predvsem pečal z organizacijo in pozival navzoče, naj se sklenejo v trdne vrste, da jih odločilni trenotek ne bo našel nepripravljenih. Predlagano resolucijo je shod soglasno odobril. Po shodu je več sodrugov priglasilo vstop v organizacijo. Sklenilo se je tudi ustanoviti podružnico »Svobode«, v kateri namen se v kratkem vrši nov shod.

Trbovlje. V nedeljo, se je vršil pri nas napolnjen shod, katerega se je kljub slabemu vremenu udeležilo toliko ljudstva, da je bil vrt Delavskega doma poln in ta tisoč broječa množica je kljub mrazu nemoteno vztrajala do konca v najlepšem redu. Shod je otvoril s kratkim nagovorom s. Sitter, v predsedstvo sta bila izvoljena ss. Naroglavi in Ulz. O dnevnem redu »Jugoslovanska država in delavstvo« je med burnim odobravanjem poročal s. Peterjan, ki je v daljšem govoru pojasnil stališče delavstva napram novi državi, ter pojasnjeval posamezne točke resolucije, ki je potem bila soglasno sprejeta: Predsednik shoda je še poročal o uspehih deputacije pri poverjeniku za javna dela v Ljubljani. Obenem je po nalogu dr. Kukocca sporočil, da bodo tisti rudarji iz Hrastnika, ki so bili te dni aretirani, izpuščeni na svobodo. Ker se nihče ni oglasil za besedo, je predsednik shod zaključil, ta impozantni delavski shod, ki je pokazal zrelost in kompaktnost trboveljskega delavstva, z živijo-klici na jugoslovansko soc. republiko in na mednarodni socializem.

Shod v Laškem trgu. V nedeljo dopoldne je priredila stranka tu krasno uspeli shod. Nad 200 poslušalcev, predvsem iz vrst kmečkega prebivalstva je pazno sledilo izvajanjem sodrov Erjavca, Malovrha in Pečnika in končno enoglasno in s hrupnim odobravanjem sprejelo znano resolucijo. Sploh je vse, štiri ure trajajoče zborovanje pokazalo, kako se našemu ljudstvu odpirajo oči in kako izginjajo nekdaj predsedki. Tudi kmečko prebivalstvo vedno bolj uvideva, da zastopa soc. demokracijo na vsej črti tudi njihove interese. Na shodu se je še prav

posebno povčarjalo, da stranka odločno odklana vse one nemškutarske izžemalce ljudstva, ki bi se sedaj radi zatekli v naše zavetje. Shod je zaključila ustanovitev krajevne politične organizacije, ki si je izvolila za svojega predsednika sodr. R. Celinšek a. Priglasilo se je tudi nepričakovano mnogo naročnikov »Napreja«.

Shod v Polskavi pri Pragerskem v nedeljo dne 1. t. m. ob 3. popoldan se je vršil ob navzočnosti nad 250 oseb. Shod je otvoril z lepim pozdravom sodr. Stropnik, za predsednika je blizvoljen sodr. Oprauš, za zapisnikarja sodr. Žigert. Poročal je sodr. dr. Korun iz Ljubljane, ki je navzočim razlagal vsebino predlaganih resolucij in pozval obilno navzoče sodrige železničarje, naj se ne dajo izrabljati in izvabljati od mariborske nemško nacionalne purgarije k štraju, ki so ga sklenili mariborski nemški železničarji. Ta štrajk je nastal le iz neneko nacionalnih motivov ter nima slovenski in nemški železničar sodrug za sedaj nikakega vzroka za štrajk. Navzoči železničarji so poročevalci pritrjevali in izjavili, da se dosedaj štrajku niso pridružili in se tudi v bodoče ne bodo, čeprav so jih nekateri nemško nac. uradniki k štrajku hujškali. Pri debati o poročilu sta govorila g. dr. Reisman iz Slov. Bistrice in sodr. Žigert, ki je konstatiral, da niso soc. dem. na Sp. Štajerskem nikdar delovali proti slovenskemu narodu in da organizirani delavci-Sloveni niso nikdar zatajevali svojega materinskega jezika. — S sklepniimi besedami je sodr. Oprauš priporočal razširjevanje strankinega časopisa in pozval navzoče, da pristopajo pridno k krajevni pol. organizaciji in nato zaključil shod.

Vrhnička. Nedeljski shod je bil nad vse pričakovanje dobro obiskan. Predsedoval je sodr. Erbenik, poročala sta pa ss. Kocmure in Mihelc o zahtevah delavstva, obseženih v že objavljeni resoluciji, ki jo je shod soglasno sprejel. Prvi govornik je obširno razložil gospodarsko plat resolucije, dočim je drugi pozival na vstop v organizacijo, ki jo bomo v kratkem ustanovili. Prav zanimiva so bila izvajanja o boljševizmu, ki ga pravzaprav lahko delimo v delavski in meščanski boljševizem. O združenju s Srbijo je dejal s. Kocmure, da nas ta ne more odkloniti, saj ne prihajamo brez do te. Manj strasti in demagogije v polemiko, zato pa več stvarnosti in doslednosti. Za zabavo na shodu je skrbel vrhnički eksekutor, ki mu zlasti ni všeč, da se zahteva volilno pravico tudi za ženske, katere da bo preparirala spovednica. Pa je dobil možakar, ki ni imel poguma, da bi se oglasil k besedi, zasluzen odgovor. Škoda, da nam ne dopušča prostor, da bi opisali zanimiva izvajanja bolj podrobno. Uspeh shoda se bo pokazal v najkrajšem času. Prosimo ljubljanske sodruge, da nam gredo v začetku na roko.

Shodi.

Izvoljene oziroma imenovane sodruge na zadnjem seji »Svobode« za mladinski odsek prosimo, da se udeleže sestanka, ki se vrši v četrtek, dne 4. t. m. ob 7. uri zvečer v uredništvu »Napreja«, Franciškanska ulica št. 6. Gre, da se nujno uredi mladinsko vprašanje. Vabi se tudi vse one, ki se zanimajo za to vprašanje.

Vodmat-Zeleni jama. Sodruge in sodružice v tem okraju vabimo na ustanovni zbor podružnice »Svobode«, ki bo v torek, dne 3. decembra, ob 7. uri zvečer v gostilni »pri Sušniku- v Zeleni jami. Pridite vsi!

Skofja Loka. Člani politične organizacije J. S. D. S. so vabljeni na sestanek, ki se bo vršil v četrtek, dne 5. t. m. ob 7. zvečer v gostilni g. Jakliča. Nihče naj ne manjka.

Eksekutiva ljubljanskih železničarski skupin in odborniki vseh treh skupin se vabijo na skupno sejo, ki se bo vršila v sredo, dne 4. t. m. ob pol 8. v prostorih v Selenburgovi ulici v Ljubljani.

Umetnost in književnost.

Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. B. Smetine komična opera »Prodana nevesta« za »B« abonenem. Vlogo Marinke poje Jana Richterjeva, Jankota, Mihovega sina ite prvega zakonca Josip Drvota, Mešetar Kecal je poverjen H. Zatheyu, Vašek L. Kovaču, oboji stariši pa slediči: vlogo Krušine poje g. Čermak, njegove žene Ljudmile Anica Vrhunceva, vlogo Mihe pa Payel Debevec in njegove žene Agate Cirila Medvedova. Vodja glumačev je Vladimir Marek, njegova hči Esmeralda Vera Skalska, kot Indijanec nastopi Joško Zorman, kot Colombina in glumač pa J. Klimentova in V. Vlček. Opero je letos nanovo uprizoril Vladimir Marek, šefrežiser opere, ki vodi tudi režijo, a nanovo naštudiral operni šef Friderik

Rukavina. Nove dekoracije je naslikal V. Skružny iz Prage. Solo plese proizvajata gdč. Klementova in Bežkova in plesni mojster V. Vlček, ki je naštudiral vse plese. — V sredo, 4. t. m. zvečer ob pol 8. opereta »Michujevi hčerki« za »A« abonement. — V četrtek, 5. t. m. zvečer ob pol 8. opera »Prodana nevesta« za »C« abonement.

Zadnje vesti.

Skupno ministerstvo države SHS.

Belgrad, 2. decembra. Danes se sestavlja skupno skupno ministerstvo države SHS. Med kandidati se imenujejo tudi imena Pašić, Trumbič in dr. Korošec. Definitivnega še ni nicensar sklenjenega.

Za italijanizacijo vzhodnega jadranskega obrežja.

Rim, 2. decembra. (Lj. k. u.) Društvo »Dante Alighieri« je imelo sejo, katere so se udeležili tudi zastopniki Dalmacije, Reke in Gorice. V tej seji se je sprejel soglasno dnevnih red, kjer se zahteva od vlade, da naj močno podpira italijanizacijo onostranskega obrežja, da se doseže povratak Reke, Šibenika, Splita in drugih italijanskih mest k materi Italiji. Sprejel se je tudi predlog, naj se vrši prihodnji kongres v aprilu 1919 v Trstu.

Italijanski kralj pride na Reko.

Budimpešta, 2. decembra. (Lj. k. u.) »Pester Lloyd« javlja iz Zagreba: V sredo 4. t. m. bo prišel kralj Viktor Emanuel na Reko. Iz tega povoda je imel italijanski Narodni svet v Reki zaupno sejo, v kateri so se sklenile naredbe, ki se so izkazale potrebne ob prihodu kralja. Sklenilo se je, odstraniti elemente, ki se ne marajo uklanjati italijanski premoči. Italijanski Narodni svet je zopet prašal jugoslovenske pomorske kapitane, ako obstanejo pri svojem prvotnem sklepu, da nečejo voziti pod italijansko zastavo. Večina kapitanov, preko 300, je izjavila, da na noben način ne marajo pluti pod italijansko zastavo. Nato so odgovorili Italijani, da bodo sedaj vse potrebno odredili.

Casopisna svoboda na Češkem.

Praga, 2. decembra. (Lj. k. u.) Dnevnik »Bohemia« je bil danes uradno ustavljen za 8 dni.

Poljaki imajo še zmerom — vojna poročila!

Varšava, 2. decembra. (Lj. k. u.) Poročilo generalnega štaba od 1. decembra: V Voliniji je položaj neizpremenjen. V vzhodni Galiciji se vrše trdovratni boji. Nadmočne ukrajinske sile so Rawo Rusko 29. novembra zvečer in 30. novembra zjutraj napadale. Odbili smo ponovne naskoke. Nasprotnik je imel kravate izgube, naše pa niso bile prenatne. Oddelek naših čet je vzel Kamionko in Staro Wies. Drug oddelek je po trdovratnih bojih iz Davida vrgel ukrajinski bataljon z arteljerijo vred. V okolini Chyrowa se vrše boji z nadmočnimi ukrajinskimi četami. Pod pritiskom nadmočnih sil so naše čete opustile Felsstyn. Napade Ukrajincev na Chyrowo smo po kravahih bojih odbili.

Vsi proti Poljakom naperjeni zakoni se razveljavijo.

Berlin, 2. decembra. (Lj. k. u.) Kakor doznavata Wolffov urad od pristojnega mesta, je neposredno pričakovati, da se razveljavijo vsi proti Poljakom naperjeni zakoni.

Židje hočejo biti Nemci.

Dunaj, 3. decembra. (Lj. k. u.) Listi objavljajo proglaš nemško-avstrijske židovske zveze, v kateri se židovstvo v Nemski Avstriji priznava za Nemce in odklanja težnje židovskega Narodnega sveta. Odbor zveze je poslal v tem zmislu sestavljeni pismo državnemu svetu.

Angleške čete na Tiroškem.

Iuromost, 2. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poročajo listi, je dospel v Iuš v gornji inški dolini oddelek angleških čet.

Belgičci v Ahnu.

Berlin, 2. decembra. (Lj. k. u.) Kakor poroča »Lokalanzeiger«, sta dospela včeraj dva konjeniška polka belgijskega vojaštva v Ahen. Uveden je bil takoj belgijski čas. Nadalje je bilo določeno, da se morajo lokalni vsak večer zapreti ob 8. uri. Članu vojaškega sveta, ki je izrazil željo, da ga sprejme belgijski poveljnik, so izjavili, da je vojaški svet odstavljen. Odslej bodo priznavali samo ahenskega nadžupana kot oblastvo. Casopisi dva dni ne smejo izhajati. Pozneje se bodo morali podvreči strogi

predlagi. Poveda je vsaka knjiga o ukrepih entente.

Wilson.

Njujork, 1. decembra. (Lj. k. u.) Pričakuje se, da bo predsednik Wilson poslal kongresu adreso, ki bo najbrže objavila smernice za predloge, katere bo predložil pariški konferenci. Republikanec Commins bo predložil se-natu predlog, glasom katerega naj bi se udeležili mirovne konference v Parizu 4 republikanski in 4 demokratični senatorji. Šli naj bi tjači ne kot odpolanci, marveč kot zastopniki se-nata. Wilson bo najbrže v torek odpotoval v Brest.

Razno.

* Nemške laži. Na podlagi natančnih statističnih podatkov so potopili nemški podmorniki ententi mesečno okoli 120.000 ton ladijskega prostora. Nemci pa so po-ročali, da so potopili mesečno 800.000 ton.

* Kako pometa revolucionarska meta. Revolucionarno gibanje naših dni je prevrglo z enim mahom mnogo prestolov, na kajih so mnoge rodovine »po božji milosti« cela dolga stoletja tlačile vsake prostiere gibanje naroda. Zatirani so bili celi narodi, in ti so — proti svoji lastni volji — »igrali« patriotizem in plesali, kakor so jim na tronih godili, da bi mogli v miru dali vsaj živartiri. Svetovna vojna pa, ki bi imela po načrtih in želih ter pohlepnosti štirih vladarjev, njih moč razširiti in utrditi po vsei zemlji, je udarila in stresla svet tako močno, da so se morali stari, od črov razjedeni prestoli — razsuti. Iz onih pa, ki so v tem razsulu ostali še pri življenju, bi se dal organizirati cel bataljon, s precejšnjo množico »ženskih pomožnih sil« ali »Arbeits-hilfskräfte«, kot so jih imenovali vladajoči. Pa oglejmo si jih malo: Pruska kraljevska dvojica, ki je nosila obenem tudi nemško cesarsko krono, je odstopila zajedno z 20 princem in 11 princezinjam, skupaj 33 oseb. Na Bavarskem je popustil tron kralj s kraljico in istočasno je izgubilo vse svoje privilegije 15 princev, 16 princezinj, 5 vojvod in 1 vojvodinja, skupaj 39 oseb. Sasi so odpustili kralja, 5 princev in 5 princezinj, skupaj 11 oseb. Württemberžani ne preživljajo več svoje kraljevske dvojice, 7 vojvodov in 4 vojvodinje, skupaj 13 oseb. Na Badenskem se je poslovilo s svojimi vladarskimi pravicami 6 oseb: veliki vojvoda, velika vojvodinja, velika vojvodinja-mati in 3 princeze. Na Meklenburškem je obleklo 16 oseb civilno obleko: veliki vojvoda s soprogo, materjo in mačeho ter ovdovelo velevojvodino Strelisko, 8 vojvod in 3 vojvodinje. Na Oldenburškem velikovojsodska dvojica, 3 vojvodi, 4 vojvodinje: 9 oseb. V veliki vojvodini »Sachsen Weimar« se je poslovilo s svojim dromom 6 oseb: veliki vojvoda s soprogo, 2 princa, 2 princezinji. Prispevali so pa še: Vladarska hiša »Sachsen-Koburg: 22 oseb; Sachsen-Meiningen: 7oseb; Sachsen-Altenburg: 7 oseb; Brusvžani: 5 oseb. Z velikim potomstvom obdarjena knežja rodovina Reuss, obeh linij, se je posebno izkazala. Kar 36 oseb je odšlo med širni svet, prestolčne svojih rodovin so zapustili: 2 kneza, 1 kneginja, 15 princev, 18 princez. Schamburg-Lippežani so preštevali v sedanosti 1 kneza, knežjo mater, 17 princev in 7 princezinj, v celoti 26 oseb. Lippe je imela kneza s soprogo, knežno vdovo, 10 princev, 12 princez, torej 24 oseb. Waldežani (Waldek) so se iznebili kneževske dvojice, kneginje-vdove, 3 princev in 3 princezinj: 9 oseb. Schwarzburžani so izgubili končno kneza, 2 kneginje, 2 princa in 4 princezinje, celotno 9 oseb. Torej v vsei Nemčiji je skupno 278 več civilistov. Avstro-ogrski tron so zapustili (srce nam poka ob teh besedah, op. stavca): cesarski par s petimi otroci, številni nadvojvode in nadvojvodinje zelo razširjenega rodu habsburško-lotarinškega, celotno 82 oseb, od teh 47 žena in 35 mož. Tudi ruska carska rodovina ni bila ravno majhna (natančnih podatkov o njenem sedanjem stanju nimamo). Primeroma najmanj prihranijo Bulgari s tem, da ne bode treba plačevati civilne liste. Kakor že rečeno, bi bila iz te gospode precej velika — z žensko postrežbo oblagodarjena — garnizija, ki se pa kot vidimo — kmalu poveča. Njeno moštvo nam seve ne bo pomagalo prav nikjer...
Po »D. L.«

čenega reda, da ne bude nepotrebne postajanja. Drobiz je pripraviti.

Meso na rudeče izkaznice B. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala goveje meso na rudeče izkaznice B v sredo, dne 4. t. m. in v četrtek, dne 5. t. m. v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: V sredo, dne 4. t. m. popoldne od 1 do pol 2 štev. 1 do 200, od pol 2 do 2 štev. 201 do 400, od 2 do pol 3 štev. 401 do 600, od pol 3 do 3 štev. 601 do 800, od 3 do pol 4 štev. 801 do 1000, od pol 4 do 4 štev. 1001 do 1200, od 4 do pol 5 štev. 1201 do 1400, od pol 5 do 5 štev. 1401 do 1600. V četrtek, dne 5. t. m. dopoldne od pol 8 do 8 štev. 1601 do 1800, od 8 do pol 9 štev. 1801 do 2000, od pol 9 do 9 štev. 2001 do 2200, od 9 do pol 10 štev. 2201 do 2400, od pol 10 do 10 štev. 2401 do konca.

Inozemsko meso. Mestna aprovizacija bo oddajala inozemsko meso v sredo, dne 4. t. m. dopoldne od 7 do 9 ure v cerkvi sv. Jožefa. Kg stane 20 kron.

Prodajalci sladkorja se vabijo, da se takoj zglase v aprovizačni blagajni na Poljanski cesti štv. 13, pritliče radi nakazila in plačila sladkorja in sicer I. II. in III. okraj dne 6. decembra, IV. V. in VI. okraj dne 5. decembra, VII. VIII. IX. in X. okraj dne 4. decembra. Denar je pristeti s seboj. Sladkor se dobi v cerkvi sv. Jožefa. Na vsako sladkorno izkaznico se dobti pol pilograma sladkorja. Kilogram stane 3 K 20 v.

Krompir za stranke IV. okraja, ki pri zadnjem razdelitvi niso prišle ponj, bo oddajala mestna aprovizacija v sredo, dne 4. t. m. od 2 do 5 ure popoldne pri Mühlisnu na Dunajski cesti. stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kg stane 80 vin.

Krompir za V. okraj. Stranke V. okraja prejmejo krompir v četrtek, dne 5. t. m. in v petek, dne 6. t. m. pri Mühlisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: v četrtek, dne 5. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 1 do 110, od 9 do 10 štev. 111 do 220, od 10 do 11 štev. 221 do 330, popoldne od 2 do 3 štev. 331 do 440, od 3 do 4 štev. 441 do 550, od 4 do 5 štev. 551 do 660. V petek, dne 6. t. m. dopoldne od 8 do 9 štev. 6601 do 770, od 9 do 10 štev. 7701 do 880, od 10 do 11 štev. 881 do 990, popoldne od 2 do 3 štev. 991 do 1100, od 3 do 4 štev. 1101 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 kg krompirja, kg stane 80 vin.

Vžigalice za I. okraj. Stranke I. okraja prejmejo vžigalice na zeleni nakazila za krompir v sredo, dne 4. t. m. pri Mühlisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: dopoldne od 8 do 9 štev. 1 do 300, od 9 do 10 štev. 301 do 600, od 10 do 11 štev. 601 do 900, od 11 do pol 12 štev. 901 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 10 škatljic žveplen, kar stane 1 K.

Izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petelan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Iščemo dobre KOLPORTERJE za razprodajo »NAPREJA« po mestu in javnih lokalih. — Kolporter dobi od vsakega prodanega lista 4 vinarjev. — Nastop takoj. Zglasiti se je v upravi »NAPREJA«.

Popolno belo platno morete dobiti z vporabo našega izbornega luga prašek za platno. Velik prihranek in malo truda pri pranju. 1 zavoj 150 gr. K 1, 450 gr. K 2/50. Najmanj se more naročiti 10 zavojev! Pri naročilu 5 kg popust! — Razpošilja se po povzetju. Prodajalci dobe popust.

Zavod za izvoz M. JUNKER, Telef. 23-27. Zagreb 40. Petrinjska 3/III.

Delavske izobr. društvo „Svoboda“ razpisuje mesto tajnika. Govorništva in organizacijskega dela sposobni imajo prednost. — Ponudbe na naslov: Štefan Dražil, Konz. društvo za Ljubljano in okolico, Spodnja Šiška pri Ljubljani.